

ĐIỂM – ĐOẠN THẲNG

(2 tiết)

A. Mục tiêu

1. Kiến thức, kĩ năng:

- Nhận biết được điểm và đoạn thẳng.
- Sử dụng thước thẳng để đo và vẽ độ dài các đoạn thẳng không quá 20 cm.
- Làm quen với việc giải quyết vấn đề với các số đo theo đơn vị xăng-ti-mét.
- Thực hành về vị trí, phương hướng.
- Thực hành ước lượng và đếm số lượng của một nhóm đối tượng.

2. Năng lực chú trọng: tư duy và lập luận toán học; sử dụng công cụ, phương tiện học toán; giải quyết vấn đề toán học.

3. Tích hợp: Toán học và cuộc sống, Tự nhiên và Xã hội, Tiếng Việt.

Phẩm chất: nhân ái, trách nhiệm (yêu thương và bảo vệ thú vật quý hiếm), yêu nước (thông qua cảnh đẹp của tỉnh Bình Thuận).

B. Thiết bị dạy học

GV và HS: thước thẳng có vạch chia thành từng xăng-ti-mét.

GV: vài gương sen (nếu có).

C. Các hoạt động dạy học chủ yếu

BÀI HỌC VÀ THỰC HÀNH

1. Giới thiệu điểm và đoạn thẳng

Làm quen hình ảnh điểm và đoạn thẳng qua vốn sống và kinh nghiệm của HS: HS **quan sát** hình ảnh. Để đi từ lều này đến lều kia (SGK trang 24), người ta phải đi theo những dấu chấm tròn. Các chấm này cho ta hình ảnh của các điểm. Sợi dây nối hai chấm tròn trước mỗi cái lều cho ta hình ảnh đoạn thẳng.

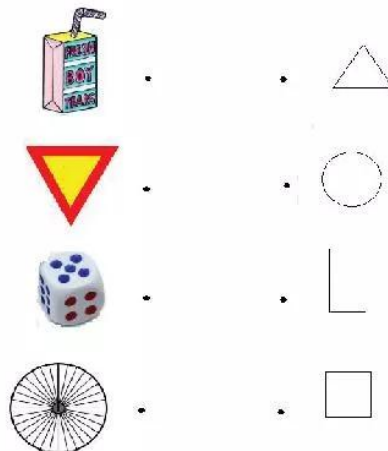
GV cũng có thể giới thiệu điểm và đoạn thẳng bằng cách như sau:

– HS **thực hiện** theo yêu cầu của GV

- **Vẽ** mắt cho gà con.
- **Vẽ** cho đủ 6 chấm tròn.
- **Vẽ** chấm tròn vào vị trí hồng tâm (GV giới thiệu vị trí hồng tâm).

- **Chọn** từng cặp thích hợp.

2. Giới thiệu cách đọc tên điểm, đoạn thẳng

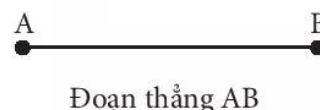
Điểm

GV giới thiệu những chấm tròn HS vừa vẽ là hình ảnh của “điểm”. Để phân biệt điểm này với điểm khác người ta dùng các chữ A; B; C; D; ... để gọi tên điểm. GV vẽ lên bảng hai điểm A và B rồi hướng dẫn đọc.

Đoạn thẳng

GV dùng thước vẽ một vạch, nối hai điểm A và B và giới thiệu: đây là hình ảnh đoạn thẳng. Cho HS đọc: Điểm A, điểm B, đoạn thẳng AB (GV chỉ vào hình minh họa).

3. Thực hành (HS sử dụng SGK)

Bài 1: GV giới thiệu cách đọc tên điểm và đoạn thẳng.

– Thứ tự đọc: không bắt buộc đọc từ đâu, tuy nhiên người ta thường đọc từ trái sang phải, đọc theo thứ tự trong bảng chữ cái, đọc theo chiều kim đồng hồ (đối với hình tam giác, hình vuông, hình chữ nhật) và phải đọc lần lượt, không “nhảy cóc”.

– Đọc theo tên chữ cái: a, bê, xê, ..., không đọc theo âm: a, bờ, cờ, ...

HS đọc:

- Đọc thầm.
- Hai bạn đọc cho nhau nghe.
- Đọc cho cả lớp nghe.

Bài 2: GV lưu ý HS để biết đoạn thẳng DE dài bao nhiêu là đúng thì phải nhìn kỹ số đo của đoạn thẳng DE có trên thước đo.

- Đoạn thẳng DE dài 4 cm: sai.
- Đoạn thẳng DE dài 3 cm: đúng.

Bài 3:

– HS **nhận biết** và **gọi tên** các đoạn thẳng có trong hình: đoạn thẳng AB, đoạn thẳng BC, đoạn thẳng AC.

– HS dùng thước **đo**, lưu ý:

- **Đặt thước** đo đúng, ví dụ: vạch số 0 trùng với điểm A, mép thước trùng với đoạn thẳng.
- **Đọc** số đo.
- **Viết** số đo vào bảng con.

Mở rộng: GV có thể giúp HS nhận biết tổng số đo hai đoạn thẳng AB và BC là độ dài đoạn thẳng AC.

Đoạn thẳng AB dài: 7 cm.

Đoạn thẳng BC dài: 3 cm.

Đoạn thẳng AC dài: 10 cm.

Bài 4: GV hướng dẫn HS hai bước vẽ đoạn thẳng dài 4 cm theo mẫu:

- Bước 1: Đặt thước đo đứng, chấm một điểm tại vạch số 0 cm và chấm một điểm tại vạch chỉ 4 cm
- Bước 2: Nối hai điểm vừa vẽ.

GV yêu cầu: mỗi HS **vẽ** một đoạn thẳng dài 10 cm ra bảng con, **đặt tên** cho đoạn thẳng đó. Sau đó bạn bên cạnh dùng thước để kiểm tra hình vẽ của bạn mình.

LUYỆN TẬP

Bài 1: HS **ghi** số đoạn thẳng của mỗi hình vào bảng con.

- Hình ABCD: 4 đoạn thẳng.
- Hình LMN: 3 đoạn thẳng.
- Hình RSOTV: 6 đoạn thẳng.

Lưu ý: Khi sửa bài, GV cho HS **chỉ** rõ các đoạn có trong hình và **đọc** tên các đoạn thẳng đó.

Bài 2:

- **Thảo luận** nhóm đôi, có thể dùng hình vẽ minh họa.

- Sửa bài, khuyến khích HS giải thích cách làm, HS có thể **giải thích** bằng nhiều cách, ví dụ:

$$5 \text{ cm} + 3 \text{ cm} = 8 \text{ cm}, 10 \text{ cm} - 8 \text{ cm} = 2 \text{ cm};$$

$$10 \text{ cm} - 5 \text{ cm} = 5 \text{ cm}, 5 \text{ cm} - 3 \text{ cm} = 2 \text{ cm}.$$

...

Trò chơi

- **Phân tích** mẫu: đường đi của các bạn gồm các đoạn thẳng, độ dài mỗi đoạn thẳng và hướng đi do người hướng dẫn thông báo.

Cả lớp **chơi** thử một lần theo mẫu.

- GV tổ chức chơi theo nhóm, mỗi nhóm chọn một vật để di chuyển. Cả nhóm luân phiên thực hiện theo hiệu lệnh của người hướng dẫn.

Khám phá

- GV giới thiệu hoa sen, gương sen, hạt sen và công dụng của chúng.

– HS **quan sát** gương sen, **nhận biết**: mỗi điểm trên gương sen là đầu của một hạt sen. Có bao nhiêu điểm thì có bấy nhiêu hạt sen.

HS **ước lượng** rồi **đếm** hạt sen.

Đặt nước em

- HS **quan sát** ảnh, GV giới thiệu: Cầu Lê Hồng Phong ở thành phố Phan Thiết – tỉnh Bình Thuận.

– Hình ảnh những dây văng hay dây cáp nối các điểm bên dưới thành cầu với các trụ cầu làm em **liên tưởng** đến hình ảnh hình học nào? (đoạn thẳng).

- GV giáo dục ý thức bảo vệ vẻ đẹp của những cây cầu dây văng.
- GV giới thiệu về cầu Lê Hồng Phong là cây cầu đúc, có dây văng, bắc qua sông Cà Ty là địa điểm du lịch nổi tiếng ở thành phố Phan Thiết, tỉnh Bình Thuận. Cầu Lê Hồng Phong được khánh thành đưa vào sử dụng vào tháng 12/2002.
- GV yêu cầu HS tìm vị trí tỉnh Bình Thuận trên bản đồ (SGK trang 130).

Hoạt động thực tế

GV yêu cầu HS về nhà tìm các hình ảnh đoạn thẳng.